

Inserati se sprejemajo in velja  
tiskovna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,  
12 „ „ „ 2 „  
15 „ „ „ 3 „

Pri večkratnem tiskanju se  
cena primerno zmanjša.

#### Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana  
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščno  
(administracija) in ekspedicijska na  
velikem trgu h. št. 9, II. nad-  
stropji.

# SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

#### Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.  
Za pol leta . . . 5 „ — „  
Za četrt leta . . . 2 „ 50 „

#### V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr  
Za pol leta . . . 4 „ 20 „  
Za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan  
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h  
št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in  
sicer v torek, četrtek in soboto.

## Nova obrtnijska postava.

Z Dunaja, 16. decembra.

Včeraj je državni zbor vatrezaje željnim obrtnikov sklenil, da mora vsakdo, ki boče samostojno pričeti kako rokodelstvo, prej spridati, da se ga je tudi izučil. Obravnava o tej zadevi vršila se je že pred včerajšnjim in vpisanih je bilo 15 govornikov. Prvi med njimi bil je se ve da Maček, ki pri vsaki priliki preliva mačkine solze, da bode pokopana liberalcem tolikanj priljubljena obrtnijska svoboda. Britko teži, da je preveč zahtevati izučilni pa delavni list, eden izmed njij bi zadostoval. Zato naj se namesto „in“ reče — z izučim „ali“ delavskim spridevalom.

Za njim govoril je Neuwarth za odsekovske predloge. Pripoznal je, da to ni korak nazaj, kakor so trdili levičarji, ter s tem sam svoje tovariše postavil na laž. Ob enem pa se je pohvalil, da se je levica na delavce v tovarnah ali fabrikah prva spomnila ter spoznala potrebo tudi njih omenjati v obrtnijski postavi. Tudi je stavil predlog, naj se v prvem oddelku, ki določuje, da se ima dati spridevalo, koliko let je kdo bil učenec ali delavec, namesto besede „in“ reče „kakor tudi“. Dalje je nasvetoval v 4. oddelku dostaviti, naj se dokaz izučjenja odpusti tudi njm, ki imajo od župana spridevalo, da so delali v kaki tovarni ali fabriki.

Tretji govornik bil je Sochor, ki je trdil, da dokaz zmožnosti jako omejuje svobodo, ter pospešuje siromaštvo. Prav dobro ga je zavrnil Löblich, da se je že veliko lepega govorilo, in da naj se skoraj že pokažejo tudi dejanja. Konečno nasvetuje nekatere premembe,

kterih naj bistvenega je bila ta, da naj spridevalo, da je kdo delal v kaki tovarni, toliko velja, kakor spridevalo, da je delal kot pomočnik pri kakem rokodelcu. Po nasvetu poslance Čerkavskega se obravnava potem sklene; posl. Zallinger nasvetuje v prvem oddelku dostaviti, da je vse eno ali se je kdo rokodelstva učil pri rokodelcu ali pa v fabriki, kjer se enaki izdelki izdelujejo; v 2. oddelku pa naj se dosledno dodene, da naj spridevalo podpis župan, ako se je kdo izučil v kaki fabriki.

Poslanec Rus nasvetuje, da naj se dokaz ne pregleda samo, kadar hoče kdo ob enem izvrševati več podobnih si obrtnij, ampak več obrtnij sploh, dasi so jako različne, Sax pa je predelal celi paragraf in ga zbornici priporočal v čisto drugačni obliki.

Predsednik popraša, ali se hoče gledé na te predloge obravnava zopet pričeti, pa večina to zanika in predsednik sejo sklene, prej pa še naznanil, da so poslanci Paher in tovariši izročili predlog, naj bodo vsi, ki pošiljajo blago, odgovorni za to, da po pravici povedó, kaj je v zavrtku in da naj imajo štrene za tekanje enako dolgot.

Včeraj sta govorila glavna ali generalna govornika in sicer zoper odsekov nasvet profesor Sax, zanj pa namesto dr. Kronawettera izvoljeni dunajski poslanec Stourzh. Sax govoril je dolgo in dolgočasno ter penavljal že sto- in stokrat ovržene ugovore in čital iz knjig, kako učenjaki sodijo o prej omenjenih spridevalih. Prav dobro danes omenja „Tribüne“: „Ako so vsi narodno-gospodarstveni profesorji taki, kakoršen je Sax, morali bi vseučiliški mladeži čestitati, da njeni profesorji kot usta-

voverni državni poslanci celo leto nimajo prilike svojih nauk predavati, vsaj je vsled tega obvarovana pred nauki, s katerimi v dejanskem življenji ni nič početi.“

Stourzh imel je danes svoj prvi govor, pa je dosegel z njim le malo vpeha, ker se tudi on ni držal strogo svojega predmeta, ampak je omenjal reči, ki z obrtnijo nimajo dosti ali pa nič opraviti. Poročevalec Belcredi zavračal je prav temeljito ugovore nasprotnikov. Mačeku, ki je zahteval, da bi učencem visokih šol ne bilo treba dokazovati svoje izučitve, ako prično kako rokodelstvo, ugovarja, da za rokodelstvo ne zadostuje samo večje znanje, ampak tudi ročna spretnost, ki si je pa v šolah ne morejo pridobiti. Poslancu Sochorju, ki je govoril o zmožnostnemu dokazu državnih poslancev, odgovarja, da jim ta dokaz dajejo njihovi volilci. Kar je pa pravilo o starih gradovih viteških roparjev, je jako kočljiva reč, ker se tudi dandanes nahajajo krasne palače, ktere v drugih deželah imenujejo strupene drevesa, namreč borze, katerih delovanje ni nič manj pogubljivo, kakor onih, ki jih je omenjal Sochor. Govornik zatem dokazuje potrebo dokaza, da se je rokodelstva učil, kdor ga hoče samostojno izvrševati, in priporoča, naj se predlog Rusov in Saxov zavrže, predlog Zallingerjev in prvi predlog Neuwarthov pa sprejme. Ravno tako naj se zavržeta druga nasveta poslancev Löblich in Neuwartha, ker se bistveno vjemata z nasvetom Zallingerjevim.

Pred glasovanjem se oglasi dunajski poslanec Wiedenburg rekši, da je nasvet Zallingerjev prav za prav on Zallingerju razodel. Zallinger pa zavrne, da se je o tej zadevi med konservativnimi poslanci govorilo že prej,

## Dvoja vlada.

Črtice iz ruske zgodovine.

Po Solovjevu in Iljajevskem spisal J. Steklasa.

Konečno, 2. septembra, ko je carska obitelj bila v Kolomenskem, prijavi se glas o Hovanskem, da hoče on s pomočjo strelcev članove cesarske obitelji pokončiti, bojare potolči, s pomočjo razkola pobuniti zemljo, vzdigniti prosti narod na oblasti in vlasteline ter sebe proglasiti za cara. Vrstniki pripovedajo, da je to ovado izmislil bojar Miloslavski, da čim prej Hovanski pade. Naj že bo kakor hoče, Sefija je sklenila izpolniti ono, s čim se je grozila ob času nemirov razkolniških: zapustiti Moskve ter vzdigniti dvorjane in deco bojanako proti strelcem. Kakor da gre romat, odpravila se je ona iz samo stana kolomenskega v Savin Storoževski samostan; od tukaj pa je šla proti Trojckemu samostanu ter se ne daleč od njega, v selu Vozdviženskem ustavila, razposiljavši po mestih pisma, v katerih pozivlje služeče ljudi na borbo proti upornim strelcem in Hovanskemu. Hovanskij je bil akupje sinom vlovljen na cesti

iz Moskve v Trojico, kamor se je bil podal na poziv Sefije, ter bil odpeljan v Selo Vozdvižensko. Oba sta bila obsojena na smrt: obema očetu in sinu so odrobili glavi. Strelci, začuvši o padu svojega obljubljenega načelnika, so se hoteli s početka pobuniti, ali kmalo so se opametili ter uvidili svojo nemoč, ker so slišali, da se je v Trojici zbrala precejšnja vojska; zdaj poprosijo patrijarha, da bi se za-nje zavzel; konečno pa so poslali v Trojico poslance prosit cara za milost. Le ta jim je bila podeljena pod pogodbo, da nimajo v bodoče misliti na kakšne nemire, svojevoljstva in drzovitosti. Upravo strelskih sodnij pa je izročila Sefija človeku delavnemu, njej popolnoma udanemu in ne nevarnemu radi neznanosti svoje — dumnemu djaku (tajuiku) Šaklovitemu, ki je bil kmečkega stana ter postal od podjaka dumni tajuik.

Notranje vredbe Sefijine. Ne glede na kratkotrajnost uprave Sefijine imamo vendar le vkljub nemirnim odnešajem gosudarstva zaznamovati važne zakone in odredbe iz tega časa. Bil je običaj, da so se dolžniki, ki niso mogli plačati, izročevali posojevalcem v živ

(sužnost), dekter ni odslužil posojenega denarja: zdaj pa so poskrbeli, da se v tem pogledu razločuje žena od moža ter tudi opredelili, kako dolgo ima za kak znesek služiti; posojevalci pa so se morali tudi pismeno obvezati, da ne bodo okrutno ravnali s takimi tlačani. Prepovedano je bilo terjati od udov in otrok dolgove, če ni po smrti možev in očetov ostalo imetka. Zabranjeno je bilo zakopati v zemljo ženo za ubojstvo moža, nego odredjeno prestopnicam glavo odsekati. Radi upornih govorov se ni nič več kaznilo s smrtjo nego s knuto in progonstvom. V teh merah je opaziti večje pravednosti in blagosti nego v poprejšnjih. Ali te blagosti ne najdemo v borbi z razkolniki, proti katerim so se še vse poprejšnje stroge naredbe pridržale: dogodjaj 5. julija namreč ni mogel dopustiti, da se uvede blažje ravnanje z njimi. Ko so se pa razkolniki oslobodili od oblasti cerkvene, niso se ločili od ostalih vernih samo po svojem starem obredstvu, nego so se začeli v tem času pojavljati med njimi razni heretični nauki, pojavljali so se celo krivoverci, ki so začeli spodbujati po njihovih besedah na občajačo

ko je Wiesenburg njemu to sporočil, kar se lahko prepriča, ako pogleda dotične predloge, na katerih je bil zaznamovan ta dostavek. Levičarji so zares čudni ljudje; prej so zmerom nasprotovali obrtniški postavi, zdaj pa se pri vsaki priliki bahajo, da so to ali ono zboljšanje odeskovih nasvetov sprožili oni, da se imajo toraj obrtniki v prvi vrsti za to njim zahvaliti.

Ko je g. predsednik naznanil, kako se bode glasovalo, začel se je dolg razgovor o glasovanju. Levičarji so zahtevali, naj se na- prej glasuje o predlogu Neuwirthovem, da sme kdo pričeti samostojno obrtnijo, ako mu občinski predstojnik daje spričevanje, da je v kaki tovarni ali fabriki delal. Tega mnenja je bil tudi načelnik obrtniškega odseka pl. Zallinger, predsednik Smolka pa je želel, naj se glasuje vrstoma oddelek za oddelkom. Naposled se porazume, da se bode glasovalo oddelek za oddelkom, kakor jih nasvetuje odsek, potem za gori omenjeni prištavek Neuwirthov in slednjič za dostavke Zallingerjeve.

Pri prvem oddelku nasvetuje Löblich glasovanje po imenih. Zanj je glasovalo 220 poslancev, nasproti pa samo 75. Med poslednjimi bila sta tudi zastopnika kranjskih velikih posestnikov, barona Schwegel in Taufferer, pa celi Coroninijev klub. Klub levičarjev prepustil je bil svojim udom prosto glasovanje, zato se jih je prav mnogo pridru- žilo desnici, da bi se ne zamerili svojim vo- lilcem iz obrtniškega stanu. Tudi drugi in tretji oddelek sta bila sprejeta po nasvetu od- sekovim z majhno od Neuwirtha v 3. oddelku nasvetovano premembo, da se namesto besedice „in“ postavi „kakor tudi“. Ko se je imelo glasovati o drugem nasvetu Neuwirtho- vem, predlaga Sturm zopet glasovanje po imenih. Nasvet Neuwirthov bil je zavržen s 147 glasovi proti 144, ker je mnogo poslancev na desnici, zlasti iz Poljskega kluba manjkalo. Naposled bili so sprejeti še drugi oddelki z dostavkoma Zallingerjevima gledé njih, ki so se obrtnijstva izučili v kaki fabriki, nasveti poslancev Mačeka, Saxa, Rusa in Löblichja pa so bili zavrženi.

borbo samospalenja ter našli posnemovalce; nezgrevane heretike so sožigali, staroobredce pa so bili s knuto. Tedaj so preganjani be- žali za švedske in poljske meje, pa tudi v stepe na Don in Kumo v Staropoljske guberniji. Razun te borbe z razkolkni vodila se je še druga s katoliškimi mnjenji; nastal je silen prepir o tem, kdaj se spremeni pri sv. maši daritev, da li pri prizivu sv. Duha ali pa pri izgovoritvi besed Jezusovih: sprejmite in je- dite itd. Drugo mnenje je po trditvi patrijarha Joakima prenešeno bilo v Moskvo po mladih ljudeh, ki so hodili v Poljsko na latinske šole, le to mnenje je zastopal s početka zasmeniti Simeon Potocki, potem njegov učenec in drug njegov podjaščij Semen (v mništvu Silvester) Medvjedev, ki je zapustil nam zanimive za- piske o takratnih dogodbah. Medvjedev, človek „velikega uma in učene bistrumnosti“, je bil po dokazih vrstnikov, ko je postal predstojnik v Zaikonospaskem samostanu, drug Šakiovi- temu ter silen privrženec Sofije. Vseled le teh zvez mu je bilo mogoče razširjati svoja mnenja, proti katerim so se borila brača Lihudi, Joanikij in Sofronij, Grci, imenovani učitelji za novo moskovsko akademijo. Prepir Medvjedeva s Lihudami je občinstvo silno zanimal: ne samo duhovni, nego tudi posvetni, celo žene so se shajale prepirat o času spremenitve; protivniki

## Politični pregled.

V Ljubljani 18. decembra.

### Avstrijske dežele.

**Iz Dunaja.** Ministerki predsednik grof Taaffe je predložil svoto državne pripo- moči za Tirolsko 4,000.000 in za Koroško 150.000 glđ.

**Česka šola** na Dunaji. C. k. deželni šolski svet za Dolenje Avstrijsko je naznanil okrajnemu šolskemu svetu na Dunaji, da je ministerstvo privolilo v napravo česke šole v X. okraji. Magistrat ima to naznaniti društvu „Komensky“. — Izjava deželnega šolskega sveta ni imela tedaj nasledkov, in deželni šolski svet je sam pomagal to izpeljati. A brez demonstracij le ni bilo. Iz deželnega šolskega sveta so izstopili odposlanci dežel- nega zbora (Raab, Weitlof, Kopp in Lust- kandi) in dva odposlanca dunajskega mesta (Hofer in Wiener). Dolenji avstrijski deželni šolski svet ima 21 udov, 14 jih imenuje vlada in 7 je izvoljenih (4 iz deželnega odbora in 3 iz dunajskega mesta.) Ta odpoved ima na- men, da daje deželnemu odboru in srenjskemu svetu priliko oporekati vladi. — Kako zaupa- nje morejo imeti dežele do dunajskega mesta, ki v tako pravični stvari kakor je poučevanje malih v materinem jeziku razodeva svoje mr- zenje do drugih narodnosti.

### Vnanje države.

**Preko Pariza** se poroča, da sta se Rim in Petrograd porazumela, pogodbo so podpisali in pogoji niso ravno preslabi. (Da bi bila istina!)

**V Rim** je šel bivši nadškof Sembratovič, 10. t. m. je bil pri sv. Očetu. V Rim je tudi šel nadškof Stadler iz Bosne. — Ruski minister Giers je šel 13. t. m. iz Rima čez Napoli v Palermo.

„Agenzia Stefani“ javlja, da bode **An- gleška povabila v konferenco vse velevladi**, ki so vdeležene pri bro- darstvu po Dunavu, tam se imajo rešiti vsa vprašanja, ki so z brodarstvom v zvezi. Kon- ferenca se bode začela menda mesca januarija. „Nordd. Allg. Zig.“ piše: Angleška vlada

Medvjedovi so nazvali njegovo mnenje blebo- poklonojo herezijo.

**Mir s Poljsko.** Izmed vnanjih del uprave Sofijine je bil najvažnejši večni mir in zveza s Poljsko, vsled ktere je bila vojska s Turško. Kakor je bil poprej dolgo časa za- držek večnemu miru med Moskvo in Poljsko Smolensk, tako je bil zdaj zadržek Kijev. Po Andruševskem primirju je Poljska odstopila Moskvi Kijev samo za čas, ali Moskva ni mislila nič več odstopiti Poljske le to za Rusijo tako važno mesto; od svoje strani pa je mogla Poljska samo v skrajnosti potrditi na veke Andruševske ustopke. V takej skraj- nosti pa se je ona nahajala v istini ravno v tem času, ko je kralj njen, zasmeniti Jan Sobjeski, bil zapleten v vojsko s Turško, ter se vkljub vsej svojej podvzetnosti vendar le sam ni mogel boriti s tem neprijateljem, nego se moral obrniti do moskovskega cara s prošnjo za pomoč in zvezo; v Moskvi pa so stopili v zvezo samo pod pogodbo večnega mira, vsled ktere ga bi ostal Rusiji Kijev pa tudi druge pridobitve Andruševske. L. 1686 je bil sklenen ta mir; Sobjeski se je zjokal, ko ga je pod- pisal: tako tegoten je bil ta mir za Poljsko in tako koristen toraj za Moskvo!

(Dalje prih.)

misli vladam, ki so se **vdeležile kon- ference**, podati nasvetov, da se po- stavi Sueški kanal pod mednarodno varstvo Upati je, da bodo vlade prijazno sprejele te predloge. Ozirati bi se bilo tudi na vlade, ki niso bile zastopane pri konferenci, a imajo skrbeti za svoje naselbine. Pravijo, da se bode oglasilo tudi Španjsko in Nizozemsko, in boste izrazile svoje zahtevanje v tem oziru.

### Izvirni dopisi.

**Z Dunaja, 15. dec.** Obe zbornici državnega zbora imele ste včeraj seje. Prva je rešila postavi o izjemnem stanu v Dalmaciji in o pobiranju davkov v I. četrtletji prihodnjega leta, drugo pa je sprejela postavo o neki premembi volilnega reda za Galicijo, potem pa nadaljevala razpravo o obrtniški postavi. Med predlogi, ki so se izročili zbor- nici, bilo je poročilo budgetnega odseka o stroških za arelsko železnico, ki presegajo v proračunu nastavljene zneske. Danes se je ta postava sprejela.

Med predlogi, ki so se danes izročili zbor- nici, je poročilo vojnega odseka o vojaških novincih za prihodnje leto, ki pride jutri na vrsto, dalje postavni načrt, ki določuje, da naj rudarji delajo 10 ur na dan, da naj ob nedeljah počivajo, da otroci v rudnikih ne smejo delati, ženske pa le pod raznimi po- gojami.

Ta postava bo gotovo dobre nasledke imela ne samo za delavce po rudnikih, ampak za delavce sploh. Ker nadejati se amemo, da se bodo kmalo enake postave in določbe skle- nile tudi za druge delavce. Tudi za družinsko življenje imelo bo to dobre vspehe. Delavci so dozdaj le po noči prihajali domu, in se niso mogli dosti pečati s svojo družino, odslej pa bodo zamogli vsaj ob nedeljah bivati doma in se radovati s svojimi. Sicer pa se je reč danes sprožila tudi pri obravnavi obrtniške postave, pri kateri je poslanec dr. Fuchs na- svetoval resolucijo, naj vlada skrbi za to, da bodo imeli vsi priliko ob nedeljah in praznikih počivati, in naj strogo gleda na izvrševanje dotičnih ukazov ali postav.

Danes je ministerstvo izročilo zbornici tudi postavo v pomoč Tirolcem in Korošcem. Po- stava se ima v pretres izročiti posebnemu od- seku 24 udov, ki se ima voliti že v eni pri- hodnjih sej, da zamore še pred razhodom pri- četi svoje delovanje.

Danes bila je tudi zvečer seja, ki je tra- jala od 7. do 3/4 10. ure. Tudi jutri se ima prva seja pričeti ob desetih dopoldne, druga pa ob sedmih zvečer, ker hoče zbornica po vsaki ceni pred prazniki dognati obrtnijsko postavo Pravijo, da bomo imeli tudi v ne- deljo seja, ako se namreč postava jutri zvečer dovrši, da jo potrdimo tudi v tretjem branji. Ako pa bi ne bilo mogoče postave že jutri dovršiti, ima biti v ponedeljek, oziroma v torek zadnja seja.

**Iz Koroškega, 1. dec.** (Železniški uradniki in „Schulverein“). Vaš gospod dopi- satelj omenja v svojem dopisu iz Celovca, št. 134, da so železniški uradniki na čelu „schul- verein“-ovega vodstva v spodnjem Dravbregu, v Mariboru in na Zidanem mostu. Temu mo- ram dostaviti, da sploh na vseh postajah južne in rudolfove železnice, kamorkoli se gre, ta čudna cvetica se razcvitati poskuša. Naj prvi uzrok temu je potrpežljivost slovenskega ob- činstva, ki se rado ptujemu priklanja, češ da bo kaj denarcev v deželi pustil. Temu ni kriva nikakova železniška direkcija, marveč

miroljubnost Slovence, ki si ne upa nikomu nasprotovati. Da Nemec rad slovenskega svojega tovarša pri predpostavljenih črni, je že večkrat bilo slišati ne le pri železnica, ampak to je vse povsod, ter je golo kruhoborstvo. Ker se že o železniških uradnikih izraziti hočem, Vam pojasnim, kar sem večkrat že pri železnica videl in slišal.

Nemec je gospodar, je načelnik na slovenskih postajah, domač sin pa na Tirolskem. Nemec čita slobodno „Freie Presse“, „Kikeriki“, in „Hans Jörgel-na“, Slovenec pa še ne sme „Slovenski Narod“ ali „Slovenca“ v roko vzeti, kaj mu poreče nemški kolega: „Pan-slavist, Leutverdummer itd.“ in to kar mu tukaj predbaciva, skuša tudi pri priliki dohoda kakovega višjega nadzornika vporabiti in še Bog zna kaj dostaviti. Gorje mu, če je ud čitalničen ali kakovega bralnega društva. Osnovati kaj takega, Bog ne da! Mahoma se direktorji poročajo, da ljudstvo šunta, kmalo pride kazni, da je iz službenih obzirov na Tirolsko premeščen. Takih premestitev je že bilo dokaj. Omenim le dve; pokojni g. Zabred iz Logatca bil je premeščen pred nekaj leti na Francoske, ker je pri volitvi za deželnega poslanca glasovati pomagal. To je bilo pri poprejših vladnih idejah še močnejše. V novejši dobi pa se je pripetilo tudi to leto še, da so nekega gospoda P. iz spodnjega Štajerja premestili na Brener (Tirolsko), da ne bode več v slovenske novine dopisoval in tudi nikakove čitalnice več osnoval, da tudi mu ne bode prilika, Slovence mirne podpirati. Tako se pripeti slovenskim uradnikom, ki so narodni; le zato, ker ga je Nemec, Bog zna, na kakov način, začrnil.

Nemec pa nasprotno slobodno osnuye nemška društva, sgrtira za nemški „Schulverein“, je govornik pri nemško liberalnih shodih itd. in kar je največji razlog je ta, da Nemec kot ptujec na slovenskih postajah Koroške, Štajerske in kranjske dežele se ponaša kot gospodar in modrijan, da pri direktorji več velja, kakor njegov slovenski tovariš. Skoraj na vseh omenjenih slovenskih krajih vidimo Nemca za načelnika postaje, Slovenec če tudi modrejše, mu je podložen, a ta že počenjen na vse veke, ovi pa nedolžen ko volk v ovčji koži, je vreden počastenja. In kdo je temu največ kriv? Neko drugi ko prebivalci slovenskih krajev. Nemec postane načelnik, Slovenec pa podložnik, če ravno sta obedva za eno postajo presila. Ta čudovitost se tako le zgodi. Na primer: Izpraznjena je po kakovi bodi naključni služba načelnika na postaji N., razpisana ne bode, ampak to izve le Nemec kmalo, Slovenec pa po posebni naključbi, pa le kedar je že prepozno in je Nemec Nemcu postaja že oddal. Tirjatve občinstva ta novi nemški kandidat kmalo spozna, to mu je že prednik povedal, da mora v prošnji reči, da slovensko razume, ker direktorji želé željam občinstva zadostovati. Takoj se ta modrijan predrzne v svoji prošnji izreči, da tudi slovensko zna. Kaj da Vam zna, ste že vsi predragi čitatelji večkrat sami priliko imeli to jezikoslovje ali boljše rečeno preklinoslovje poslušati, da je groza, druge reči navadno itak ne razume.

Zdaj ko novi načelnik pride, se kmalo sliši, ta baje slovensko zna, ali le samo baje — skušaje nikdar ni v slovenščini delal. V obziru narodnega ponošaja so madjarji nam v izglede, tam zahteva vlada od železnice, da vsak mora madjarskega zmožen biti v govoru in v pisavi in to mora pred za to priredjeni komisiji dokazati, bodi si sluga ali uradnik, nižje ali višje stopnje, tam ni zadosti, ako zna par

madjarskih kletvic, ondaj mora istinito dokazati, kar pri nas že na papirji zadostuje.

Neverjetno je skoraj, da Slovenec tako potrpežljivo prenaša ptujčevu zaničevanje in gotovo prevelik greh se dela slovenskemu narodu s tem, da lastni sinovi bivajo na nemških postajah, podložni ptujcem, iztirani iz lastne domovine v ptuje kraje, da tam pokoro delajo, zaradi predrznosti nekdanjega slovenskega občanja s svojimi sorojaki; med tem ko se Nemec šopiri na krasni tleh mile slovenske domovine, in protivno zmira slovenskega kmeta, kteremu mora včas postreči iz službenih obzirov in ki se ne dá takoj prestrojiti v pruskega Nemca. Res srečnega se čuti ta Nemec, ki tako dobro slovensko zna in v zahvalo zato tudi kmali pokaže svojo ježasto kožo; nemčurjev najde kmalo, in če je na kaki manjši postaji dobi tudi kakor izšolan mož kmalo kakovega pridruženika, ter osnuye tako imenovani „Schulverein“. Nekateri občani mislijo, to bode pa res hasnilo občini, če ta blagi „Schulverein“ denarjev doklada za šolo, za katero se danes brezobzirno preveliko novcev potrosuje. Tak nemški načelnik Vam je predsednik „Schulverein-a“ in ker je pomagal denarjev dobiti za šolo, ga tako srečni občinski zbor imenuje za častnega občinskega uda, mu sporoči zaupnico in sicer nemško, svojemu slovenskemu načelniku; in tako je resnično, da je Nemec najprejnejši mož med Slovenci, Vaš domač sin pa sluga ponižen pri ptujih. In pomislite si, tako čestitanje sprejme vsaka direktorja, ne samo železniška, tudi druga za dobro.

Da na spodnjem Dravbregu in ne daleč od tam se tako godi, se ne bo nihče več čudil, saj je na meji Koroške, kjer se hoče slovenstvo oporeči, da pa v slovenskem središču Štajerske in Kranjske dežele to dopuščate, je vnebo vpiječi greh. Če Slovenci premestijo na Nemško, ako slovenske novine prebira, kam bodo pa Nemca premestili, ker drugega jezika ne zna?

Kje ste merodajni narodnjaki, neodvisni možje, poslanci in duhovščina, gajezdo „Schulvereina“ kmalo raznesete, pravicoželjne direktorje južne in rudoifove sedajne c. kr. železnice Vam bodo voljno vstregle, če se potezate za Vaše sinove, ki so kri Vaše krvi in domovino slovensko slavijo, če tudi na ptujem. Če se ove kune iznebite, nehale se Vam bode popevati: „Die Wacht am Rhein“, „das deutsche Lied“, „die Wacht an der Kulpa“ itd., nastale bodo čitalnice in pele se bodo krasne slovenske pesni: „Hej, rojaki! opasujmo uma svitile meče“.

**Iz Maribora, 16. dec. (Volitve v mestni zastop.)** Letošnje volitve v mestni zastop Mariborski, ki so se vršile dne 11., 13. in 15. decembra, so bile iz več obzirov važne in zanimive za mesto Mariborsko in tudi za njegove slovenske prebivalce. Zavoljo tega Vam pošijem o njih kratko poročilo z nekaterimi opazkami, ki vtegnejo v marsičem pojasniti tukajšne razmere.

Kakor pri lanskim dopolnilnih volitvah, bile ste tudi letos med meščani dve stranki, kterih ena se je potegovala za notranje mesto in koroško predmestje, druga pa za graško predmestje; prva ima največ pristašev med obrtniki in nižjimi meščani, druga pa med tako imenovano staro-meščansko gardo, ki je do lani izključljivo v mestnem zastopu vladala. Pri lanskim volitvah ste se te dve stranki prvokrat poskusile in stranka koroškega predmestja je po celi vrsti zmagala, tako da bi bil sam župan Reiser, ki je v vseh treh razredih kan-

didiral, tudi v vseh treh razredih propal, ko ga ne bi bila iz usmiljenja zmagujoča stranka v I. razredu izvolila. Od lani še je njegova slava bolj otemnela, toraj si je lahko mislil, kakšna osoda da ga pri letošnjih volitvah čaka. To je menda bil vzrok, da je mesec dni pred volitvami iz Maribora izginil v „reich“, od koder je bil prišel ter nekoliko dni pred volitvami vse svoje častne službe odložil. Mestni zastop mu je z veliko naglico svojo zahvalo izrekel in mu obljubil, da bo njegova podoba v mestni hiši obešena v večni spomin. In tako je menda dr. Reiser na stran djan. Po 15letnem županovanju se je popolnoma zdelal.

Ker je tedaj pri letošnjih volitvah šlo za to, od ktere stranke da bo novi župan, in ker se je letos po spremenjenih občinskih štatutih prvokrat imel voliti celi zastop na tri leta, zato ste si omenjeni stranki še z večjo silo nasproti stopile.

Tudi letos je zmagala stranka koroškega predmestja v III. in II. razredu popolnoma in v I. razredu deloma. Pred volitvijo v I. razredu se je namreč po mestu razglasilo, da bodo se tudi Slovenci in konservativci volitve vdeležili, in to je obe stranki tako prestrašilo, da ste se o šesterih kandidatih združili in potem še se za dva kandidata „zglihali“, tako da je v I. razredu vsaka stranka le z dvema svojima prodrla. Iz ravno tega predmestja v III. razredu zavrženega dr. Schmiedererja in še zraven njegovega brata v I. razredu spet pobrala in izvolila.

Kakšni strah so Mariboržani pred Slovenci dobili, vidi se tudi iz tega, da so si naročili 1000 iztisov „Celjanke“, ter jo zastoj med volilce razdelili, ker jih je podučevala, kako se imajo nevarnih Slovencev braniti. Slovenci pa iz različnih, dobro premišljenih razlogov vendar niso volili.

Sploh pa je vkljub živi agitaciji bila vdeležitev precej mlačna, pač večidel zato, ker postavljeni kandidati obeh strank mnogim niso bili po volji; vsaj Slovenci in konservativni Nemci za nobenega ne bi mogli z dobro vestjo glasovati.

Koroška stranka želi nov most čez Dravo in dekliško šolo v Koroškem predmestju; v tem ste si menda stranki nasproti, drugače pa ste obe enih misli, ktere zajemate iz „Tagespošte“ in nekteri tudi iz „Celjanke“.

Ker ima stranka koroškega predmestja veliko večno, bi že tudi lahko uganili, kdo da bo bodoči župan, ali bržkone ta stranka iz različnih razlogov ne bo upala voliti, in tako bo najbrž novi župan sedaj županov namestnik notar Bitteri, kterega je zmagonosna stranka v III. razredu zvrгла, v II. pa spet pobrala, češ da bi jej vtegnil še prav priti.

Slovencev je v Mariboru gotovo dve tretjini, in najmanj tretjina se jih tudi svoje narodnosti zaveda, pa ti vendar zdaj nimajo v mestnem zastopu nobenega zastopnika; tako tudi konservativni Nemci ne; da bi pa tudi cerkev in duhovski stan imela svojega zastopnika, kakor je skoro povsod v večjih mestih, tudi na Dunaji, na to še tukaj nihče ne misli.

V občinskih razmerah bode bržkone vse pri starem ostalo, in kakor do zdaj večidel od županove volje odvisno, kajti razun petero novih odborikov so vsi drugi že do zdaj v mestnem zastopu sedeli; novoizvoljeni pa tudi niso tako važne osebe, da bi kakšni drugi upliv imele, kakor da glase koroškega predmestja stranke pomučijo.

Slovenci od njih nimajo nič pričakovati, pa bodo gotovo z njimi zadovoljni, če bodo

jim pravični, mesto pa po pravici pričakuje, da bodo se brigali za mestne zadeve in pospeševali mestni blagor, kder in kolikor bo kateri zamogel; to je njihova dolžnost.

**Vojnik** 17. dec. (Pogreb zlatomašnika v. c. g. M. Laha bil je danes ob treh popoldne izvanredno sijajen. Nad 20 duhovnikov iz novocerkevske in bližnjih dekanij spremljalo je častitljivega starčka k grobu. Posebno lepo bilo je gledati dva v. č. gg. zlatomašnika, oba častna korarja in viteza Franc-Jozefovega reda, dekana laške in novocerkevske dekanije v. č. gg. Ant. Žuža in Fr. Juvančič, ki so spreved vodili. — Mnogo več bi jih še bilo k pogrebu došlo, ako bi ne bil adventni čas — in vrh tega še nedelja. Tem bolj se je vse trlo pobožnega, vernega ljudstva. Tudi Vojniški trg bil je menda ves pri pogrebu zbran. — Požarna straža Vojniškega trga odlikovala se je v svoji praznični opravi. Kdo bi pa tudi ne bil ljubil, kdo ne bi bil spoštoval tako častitljivega starčka, tako ljubeznjivega duhovnika, tako zasluženega zlatomašnika? Glas o njihovi smrti napočil je sedaj celo nepričakovano.

Dne 14. decembra peli so pokojni zlatomešnik namesto zbolelega novega Vojniškega g. župnika ustanovljeno mrtvaško sv. mašo — potem se podajo na svoj — od cerkve precej oddaljen — dom. Ker jim je bila sapa nenavadno težavna pošljejo po zdravnika. Zdravilo jim nekoliko polohčanja prinese. — Drugi dan ostanejo v postelji — pa kmalo jim ne da več ležati, vedno jih bolj duši. Pošljejo še po svojega zdravnika v Celje, ki jih je tolikokrat iz smrtne nevarnosti otel — pa sedaj ni bilo več pomoči. Preden g. zdravnik iz Celja dojde, opravijo svojo spoved, češ, da hočejo biti na skrajno pripravljeni. — Zdravnik spozna, da pljuča bodo brž čas še ta večer odrevenele. Zato se jim ponudijo še drugi sv. zakramenti za umirajoče. Pokojni le kar prosijo ne odlagati, da ne bi bilo kje prepozno. Ob 5. uri na večer v petek 15. t. m. prejmejo sv. potnico in ob 7. uri zvečer zdihnejo svojo blago dušo, cele rahlo in mirno v rokah svojega jim toliko dragega prijatelja, vis. čast. g. dr. Kukoviča, Vojniškega zaslug polnega kaplana. Glas o njihovi smrti je presunil ves trg, vso okolico. Presunil bo še marsikterega ki bo šo vest zvedel. Vojničanom pa gre hvala, da so se pri pogrebu svojega starega starega veečastljivega g. župnika sijajno k grobu spremljali.

Iz dopisa s Celja še dostavljamo, da r. gospod je bil rojen l. 1805 pri sv. Duhu pri Ločah, je služil za kaplana v Vitanji in v Celji; župnikoval je v Špitaliču, na Sladki gori in veliko let v Vojniku, kjer je bival tudi od l. 1875 v pokoji. Da si že v visoki starosti in vsled protina bolehen, je kaj rad pomagal še vedno v dušnem pastirstvu. Pred nekterimi tedni je še bil vodja dekanjski duhovščini v Novi cerkvi, ko se je poklonila častitemu svojem dekanu, proslavljenemu viteškemu križem Franc-Josipovega reda.

Naj počivajo v miru — in ostanejo vsem v pobožnem spominu.

Blagi pokojnik bo živel v narboljšem spominu pri čast. duhovščini kakor pri vernem ljudstvu lavantinske škofije. R. I. P.

Pri tej priliki tudi dostavljamo iz dopisa s Černomlja v št. 140, da pri pogrebu r. g. Martina Strumbelja je imel nagrobno g. Franc Schweiger, župnik v Rodovici.

## Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 18. decembra.

Obrtniška postava je sprejeta v tretjem branji. Poklukur interpelira ministra Conrada, bode li oskrbel, da učitelji slovenskih krajev koroških znajo slovenski? Danes je zadnja seja.

## Domače novice.

V Ljubljani, 19. decembra.

(„Archiv für Heimatkunde“.) Te dni so izšle tri pole 11—13. prvega zvezeka „Archiv für Heimatkunde“ priredil Fr. Šumi. Priložene so tudi štiri pole „Urkunden“. Zraven se naznanjuje, da za dopolnitev I. zvezka bode izdanih še 5 pol, Urkunden pa 1 pola. Za sklep bode sledilo skrbno izdelan obseg tvarine lastnih imen oseb in krajev. Želeti je, da bi naročniki izdajatelja toplo in zdatno podpirali, ker mnogo je še neznan, pa zanimive tvarine, za domačo zgodovino tu in tam nakupičene, ki se da na svetlo spraviti le s podporo vseh dotičnih krogov.

(Iz porotne sodbe.) 13. in 14. t. m. so bili predsodbo: Andrej Juhant; njega sin France Juhant in žena Elizabeta, potem Janez Breznik, kolavski pomočnik in France Breznik kovač, vsi iz potoka v Tuhinu. Juhant Andrej je bil zatožen, da je delal sleparski denar iz cina, cinka in artimons, France Breznik mu je naredil kalup a ni bil za rabo in Breznikova žena ga je v ogenj vrgla. Janez Breznik je skušal nekaj teh denarjev spečati, a precej so jih ljudje spoznali in mu jih nazaj dali. Obsojen je bil Andrej Juhant na dve leti težke ječe, Janez Breznik pa na 6 mesecev poostrene vsak mesec a postom. Drugi so bili oproščeni.

## Razne reči.

— Duhovske spremembe. V lavantinski škofiji so prestavljeni č. gg. kaplani Ign. Rom v Mozirje, Miha Strašek v Rečico in Miha Šmid v Ljubno.

— Iz Šent-Vida nad Ljubljano. Tu se je osnovala nadaljevalna šola za rokodelce. Do zdaj vpisalo se je v to šolo 71 učencev; mej temi je: 17 rokodelskih pomočnikov, 46 učencev rokodelčičev (večinoma mizarjskih) in 8 kmetekih dečkov. Naj starejši teh učencev je star 25, naj mlajši 14 let. Poučuje se: risanje, računstvo, spiseje, naravoslovje in zemljepisje z zgodovino. Vsi troški plačujejo se iz Bitenčeve zapuščine. U. T.

— Iz Krškega. (Napredek naše meščanske šole.) Ko se je pred štirimi leti otvorila s prvim razredom meščanska šola, vstopilo je bilo samo 13 učencev, letos pa šteje prvi razred 35 večidel zelo nadarjenih in dobro pripravljenih učencev, ki so od blizo in daleč v šolo prihrumeli; največ iz Krškega, Vidma, Leskovca in Rajhenburga. (Ljudska šola iz poslednjega kraja zlasti dobro svoje učence izurja, tako da lahko napredujejo v drugih višjih šolah.) V vseh treh razredih šteje pa tukajšnja meščanska šola 54 učencev; oglasilo se jih je bilo letos pa še dosta več, a vsi niso bili sposobni, a nekateri iz oddaljenih okrajev premočno premožni, da bi mogli hrano in stan tukaj plačevati. Mej omenjenimi 54 učenci uživa jih 12 letno podporo po 70 gld., katero da, č. gospod M. Hočvar. — Na tukajšnji meščanski šoli je dobil letos službo učitelja za prirodopis, fiziko in aritmetiko Novomeščan, gospod Ferd. Seidl, ki je izprašan iz omenjenih predmetov za višjo gimnazijsko. Njegov prednik, J. S. Kwapič, Moravec, dobil je pa službo v

svojej domovini (v Lundenburgu), kjer bode šoli gotovo z boljšim uspehom poučeval nego pri nas, kjer ima učitelj posebno v prvem razredu jako težavno delo, ako ni slovenščine zmožen.

— Požari v Londonu so pokazali, kako slabo je preskrbljeno v Londonu za gašenje. Ulice v Londonu so dolge 30 000 angleških milj, (a 1.6 km.) obsegajo prostora 122 □ milj, vrednosti je 1200 milijonov sterl., a gasilcev je le 500 mož in 170 brigadnic, in ves inventar za gašenje stane le 30 000 lib. strig. Pariz še polovico ni tako velik in ima 1600 gasilcev. — Zanimivo je tudi: London izda komaj 100.000 lib. strig. tedaj ne več, kakor Chicago a trikrat manj kakor Novi Jork, ki izda na leto 300.000 lib. strig.

— S snegom je medlo — v Madridu. 10. t. m. je 1' globok sneg pokrival ulice po Madridu. Pravijo, da že 20 let takega ni bilo tam. Vsa okolica Madrida je bila s snegom pokrita, in ljudem se to zdi nekaj nenavadnega. In pri nas — imamo pa pomladansko vreme sedaj v sredi decembra. — Se ve, drugo še pride; zima ne prizanaša.

— Kako je pruska vlada gospodarila s cerkvenim premoženjem za časa kulturnega boja, se kaže najlepše v Kesten-u na Poznańskem, kjer ima katoliška občina 7000 duš. Cerkevno polje dalo se je v najem židom, gotov denar se je pa posodil protestantom, v kar se je župnik, če tudi nerad vendar udal. Kako spoštovan je ta župnik Brenk pri katoliških materah, spozna se naj bolje iz groženj neubogljivim otrokom: „Če ne ubogaš, pa te vzame Brenk“. Otroci se Brenka bolj boje, kakor kar si bodi.

## Javne dražbe.

20. dec. 2. eks. drž. pos. France Hočvar iz Pijave gorice. Ljubljana. 1. eks. drž. pos. Janez in Urša Železnik iz Brezovice, 415 gl. Mokronog. 1. eks. drž. pos. Janez Kunstel iz Loke. 875 gl. Loka. 2 eks. držb. pos. Val. Frjančič 4190 gld. Vipava. 3. eks. držb. pos. Anton Bule iz Prelog Mokronog. 1. eks. držb. pos. Helena Vrenk Zagorje 11630 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Jera Okrošeg in Marija Serčan iz Magovnika 64 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. And. Fajdiga iz Zagon pri Postojni. Senožeče. 3. eks. držb. pos. J. Levcar iz Sp. jezera 1997 gld. Logatec. 1. eks. držb. pos. France Osterman iz Sodražice 230 gld. Ribnica. 1. eks. držb. Franc in Josef Ferjančič iz Goče. Vipava. 1. eks. držb. pos. Martin Krašovec iz Dražič 737 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Matija Slobodnik iz Bojane vasi 1639 gld. Metlika. 1 eks. držb. pos. France Novak iz Gline 12450 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Jurij Kočvar iz Božakovo 1515 gld. Metlika. 21. dec. 1. eks. držb. pos. Anton Bizjak Grobše 2520 gld. Postojna. 1. držb. pos. Matija Žnidaršič iz Poderkve 1750 gld. Lož. 3. eks. držb. pos. Janez Kočvar iz St. trga. Lož. 3. eks. držb. pos. Jurij Markovec iz Kamnika 2072 gld. Kranj. 1. eks. držb. pos. Vid Omahen iz Biča 3801 gld. Zatičina. 1. eks. držb. pos. Franc Basič iz Vrh 668 gld. Rudolfovo.

22. dec. Zopet dražba za posestvo Marije Klembas 700 gld. Litija. Eks. draž. pos. Katarine Pečnik iz Burgstal 863 gl. Loka.

## Umrli so:

13. decembra. Santina Cilenti 13 m., davica. Marija Ničman 72 l., starost, Terez Pavlič 79 l., starost. Johana Rožanc, 66 let, mrtud.

V bolnišnici 12. dec. Jože Lavrič 66 let, starost. 14. dec. Helena Klinar 50 let, srčna napaka

## Dr. Janez Mencinger

poprej advokat v Kranji je l. decembra 1882

(3)

od per l

advokatno pisarno

na Krškem (Gurkfald) na Dolenjskem.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.